

Bilaga 1

Bedömargruppens motiveringar

Lärosäte	Huvudområde/examen	ID-nr
Luleå tekniska universitet	Historia- licentiat- och doktorsexamen	A-2018-11-4668
<p>Bedömning av utvalda bedömningsområden</p> <p>Aspektområde: Miljö, resurser och område</p> <p>Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område (numera bedömningsområdet förutsättningar)</p> <p>Bedömning med motivering: I den tidigare utvärderingen framgår följande av bedömargruppens yttrande: "<i>Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms inte vara tillfredsställande</i>".</p> <p>Det finns en god forskningskompetens bland lärarna och en forskningsmiljö som kan bära en utbildning på forskarnivå. Omfattningen på utbildningen är dock för liten. Endast tre doktorsexamina har utfärdats i teknikhistoria och endast en i historia. För närvarande finns det inte någon aktiv doktorand i historia.</p> <p>Målet att bedriva en forskarutbildning i historia med endast en till tre doktorander åt gången är i ljuset av humanioras omfattning vid lärosätet möjligt att ifrågasätta ur ett kvalitetsperspektiv. Trovärdiga strategier för att bygga upp en forskarutbildning med större volymer saknas.</p> <p>I ljuset av att utbildningen i teknikhistoria tidigare har varit mycket begränsad till omfånget är det problematiskt att endast sätta förhoppningar till externa medel. Vid intervjuerna framkom att det på både avdelnings- och fakultetsnivå finns en strävan efter att utöka fakultetsmedlen till forskargruppen och att det för närvarande pågår en översyn. Dessa medel skulle emellertid inte kunna finansiera forskarutbildningen.</p> <p>Sammanfattningsvis är utbildningen mycket begränsad i sin omfattning, miljön är liten och ämnet historia det enda inom humaniora på lärosätet. Det strategiska tänkandet framstår som outvecklat.</p> <p>Uppföljning av utbildningen</p> <p>Lärosätet instämmer i bedömargruppens synpunkter och har vidtagit flera betydande insatser för att komma tillrätta med de svagheter som framkommit. Redan under våren 2018 beslutade lärosätet att inrätta forskarämnet historia med fullt basanslag, det vill säga tillräckliga resurser för forskning och forskarutbildning. Det har medfört att en tjänst som professor och ämnesföreträdare har utlysts och nu är tillsatt. Tre nya doktorandtjänster i historia har utlysts och beräknas bli tillsatta under hösten 2019. Då nya resurser har tillförts miljön, är förutsättningarna för att utveckla forskarutbildningsmiljön kraftigt förbättrade.</p> <p>Ett samarbete med Umeå universitet (Institutionen för Idé- och samhällsstudier) har formaliserats vilket är en ytterligare åtgärd för att öka miljöns mångfald och storlek. Det innebär bland annat att doktorandutbyten ska möjliggöras och att seminarieverksamhet samt forskningsseminarier hålls för båda institutionerna.</p> <p>Vidare har lärosätet ökat insatserna för att främja och genomföra internationella utbyten på doktorand- och forskarnivå, liksom att initiativ tagits för att öka samverkan med den Nationella forskarskolan i historia.</p>		

De vidtagna åtgärderna bedöms som rimliga och ändamålsenliga i förhållande till de brister som framkom i utvärderingen.

Sammantaget anser bedömarna att de vidtagna åtgärderna ger tillräckliga förutsättningar för att Luleå tekniska universitet ska kunna säkra hög kvalitet i utbildningen.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat (numera bedömningsområde: utformning, genomförande och resultat där även det tidigare aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling ingår)

Bedömning med motivering: I den tidigare utvärderingen framgår följande av bedömargruppens yttrande: *"Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget inte vara tillfredsställande."*

Det finns brister i utbildningens utformning och genomförande när det gäller kurser och seminarieventivering. Kurserna är ottydligt definierade och deras inbördes relation och önskade progression diskuteras inte i underlaget. Utbildningens begränsade omfattning påverkar också doktorandens möjlighet att nå måluppfyllelsen för de tre kunskapsformerna och de facto träna sin intellektuella självständighet. Som berörts ovan reser detta även frågan om hur den bredare kompetensen inom forskarutbildningsämnet och inte specifikt avhandlingsämnet tränas och hur denna bredare färdighet och förmåga inom just historia säkerställs.

Det framgår inte av självvärderingen eller vid intervjuerna hur lärosätet arbetar specifikt med måluppfyllelse av någon av de tre kunskapsformerna i högskoleförordningen. Bedömargruppen anser att ett tydliggörande av handledarens åtaganden, utöver kontrollfunktionen, i det fall doktoranden inte når lärandemålen vore värdefullt. Bedömningen försvåras också av att ämnet för närvarande inte har någon doktorand och att underlagen endast berör en doktorand i teknikhistoria.

Uppföljningen av utbildningens utformning och genomförande sker inte systematiskt emedan den begränsade omfattningen i praktiken omöjliggör systematisk uppföljning. Detta gäller återkoppling i än högre grad. Att en så stor del av kurserna i utbildningen ges av andra lärosäten innebär också att även om återkoppling sker, så kan kurserna bara ändras i begränsad omfattning. Resultatet blir istället att doktoranderna väljer en annan kurs, vilket illustrerar ett problem med kvalitetsutvecklingen i en utbildning där det inte finns egen kontroll över centrala delar.

Av självvärderingen framgår att läroplanens kompetens regelbundet utvärderas av universitetsledningen och att lärarna erbjuds pedagogisk fortbildning. Uppföljningen av forskarutbildningsmiljön sker på en övergripande nivå och drivs av fakulteten och/eller rektorsämbetet liksom i arbetet med de individuella studieplanerna som uppdateras två gånger per år. Hur åtgärder och återkopplingar sker i samband med uppföljningen tydliggörs inte.

Bedömning med motivering: I den tidigare utvärderingen framgår följande av bedömargruppens yttrande: *"Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms inte vara tillfredsställande"*

Uppföljningen av utbildningens utformning, genomförande och resultat sker på basis av den specifika doktorandens utbildning och progression snarare än av hela utbildningens. Doktorandens måluppfyllelse mäts genom den individuella studieplanen, genom progressionen i utbildningen (bland annat vid seminarierna) och genom uppföljning av disputationen. Den långsiktiga kvalitetsutvecklingen borde emellertid också vara beroende av doktorandernas egna synpunkter och återkopplingar, men det nämns inget sammanhang där dessa specifikt tas till vara.

En stor del av uppföljningen av utbildningen sker i arbetet med de individuella studieplanerna, men underlaget ger dock inte någon inblick i hur eventuella påpekanden i samband med uppföljning

tillgodogörs och hur resultaten av uppföljningen omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling, samt hur återkoppling till berörda parter sker.

Uppföljningen av arbetslivets perspektiv sker i arbetet med de individuella studieplanerna och synpunkter från ämnets alumner från teknikhistoria och historia kommer att användas som kvalitetssäkring och utveckling av forskarutbildningen i historia. Doktorandernas perspektiv följs inte upp systematiskt, men bedömargruppen är medveten om att systematisk uppföljning blir problematisk i en så liten forskningsmiljö. Det är svårt att vara systematisk när omfattningen av en verksamhet är så begränsad.

Jämställdhetsperspektivet följs systematiskt upp genom att ämnet tillämpar lärosätets centralt utarbetade regelverk inom forskarutbildningsämnet historia. På så vis finns både en medvetenhet om och en strategi för hur arbetet med jämställdhetsfrågor ska drivas inom forskarutbildningen vilket bedömargruppen ser som positivt.

Uppföljning av utbildningen

Lärosätet instämmer i huvudsak i bedömargruppens synpunkter och har vidtagit genomgripande åtgärder för att komma tillrätta med de problem som påpekats.

En ny allmän studieplan för historia har fastställts, där obligatoriska kurser och andra inslag tydligt framgår och knyts samman till en genomtänkt helhet. En forskarhandbok har tagits fram och är tydlig och välstrukturerad och den bör fungera väl som ett stöd för handledare, doktorander och forskarutbildningsansvariga. I forskarhandboken klagas ansvar och rättigheter för både doktorander, handledare och lärosäte. Detta dokument ger en god grund för ett systematiskt arbete med utbildningen och ger en tydlig bild av hur utbildningen arbetar med måluppfyllelsen av examensmålen. Det formella samarbetet med Umeå universitet och övriga forskarutbildningsämnen vid institutionen vidgar också doktorandernas arbets- och vetenskapsmiljö vilket är av godo. Ett handledarkollegium har också inrättats med ansvar för att följa upp och stötta avhandlingsarbetet och forskarutbildningen i enlighet med fakultetens och lärosätets riktlinjer.

Uppföljningen av forskarutbildningen har förtydligats och sker genom kursutvärderingar av forskarutbildningskurser, genom avdelningens handledarkollegium, genom fakultetsnämndens utvärderingar och institutionens uppföljningar, samt genom avdelningens doktorandråd. De åtgärder som har vidtagits, framförallt inrättandet av handledarkollegiet och doktorandrådet har stärkt systematiken i uppföljningen ytterligare.

De vidtagna åtgärderna bedöms som rimliga och ändamålsenliga i förhållande till de brister som framkom i utvärderingen.

Sammantaget anser bedömarna att de vidtagna åtgärderna ger tillräckliga förutsättningar för att Luleå tekniska universitet ska kunna säkra hög kvalitet i utbildningen.

Perspektiv

Doktoranders perspektiv (numera bedömningsområdet doktorandperspektiv)

Bedömning med motivering: I den tidigare utvärderingen framgår följande av bedömargruppens yttrande:

"Utbildningen verkar inte för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och läroprocesser.

Som påpekats tidigare, framgår det av självvärderingen att doktoranderna har en passiv läroprocess.

Lärares och handledares kompetens framhålls som en resurs för doktoranden, men det är inte tydligt huruvida ett ömsesidigt utbyte sker. Av självvärderingen framkommer det att doktoranderna får återkoppling från handledarna, men inte hur doktoranden kan framföra sina synpunkter rörande generella förbättringar av undervisningen.

Det framkommer vidare att doktoranderna har sina kontor på samma plats som lärarpersonalen. Bedömaregruppen menar att detta är värdefullt för den professionella socialiseringen. Det är även positivt att det erbjuds gemensamma både professionella och sociala aktiviteter för alla doktorander inom avdelningen. Socialisering i lärarlaget är en viktig del i doktorandens professionaliseringsprocess och en tydlig förankring i ett doktorandkollektiv är viktig ur ett doktorandfackligt perspektiv. Det senare kan också ha betydelse för att utveckla doktoranden till en fritt arbetande forskare som står självständig i förhållande till handledaren.

Det är positivt att det finns samröre mellan avdelningens doktorander. På så sätt verkar personalen ha vinnlagt sig om att skapa förutsättningar för doktoranders samarbete och inflytande i miljön. Det tycks dock inte finnas någon organiserad grupp för doktoranders påverkan bortsett från den centrala doktorandsektionen vid universitetet, utan doktoranderna hänvisas till doktorandombudsmännen. Det vore positivt dels om doktoranderna vid avdelningen kunde organiseras till ett råd med påverkansmöjligheter, dels om doktoranderna i historieämnet kunde knytas till andra doktorander inom samma forskningsämne vid andra lärosäten.

Uppföljning av bedömningsområdet

Förbättringar har gjorts på en rad punkter när det gäller forskarutbildningen i historia vid lärosätet. En av flera åtgärder har vidtagits är inrättandet av ett doktorandråd, en tydligare allmän studieplan och en utveckling av uppföljningsarbetet med den individuella studieplanen.

Ur ett doktorandperspektiv är upprättandet av forskarhandboken ett viktigt inslag för att doktoranderna ska få inblick i utbildningens struktur från början. Den innehåller såväl riktlinjer för handledarrelationen liksom praktisk information om utbildningens innehåll och doktorandernas rättigheter. Lärosätet har således gjort ett förändringsarbete som gagnar doktorandernas situation på flera olika sätt.

De vidtagna åtgärderna bedöms som rimliga och ändamålsenliga i förhållande till de brister som framkom i utvärderingen.

Sammantaget anser bedömarna att de vidtagna åtgärderna ger tillräckliga förutsättningar för att Luleå tekniska universitet ska kunna säkra hög kvalitet i utbildningen.

Bilaga 2

Lärosätets svar på delning av preliminärt yttrande

Adress
Universitetskanslerämbetet
Lisa Jämtsved Lundmark

Luleå tekniska universitet

Lärosätets svar på delning av preliminärt yttrande avseende ”uppföljning av utvärdering av utbildning på forskarnivå i historia”.

Luleå tekniska universitet har granskat bedömargruppens preliminära yttrande angående bedömningen av lärosätets forskarutbildning i historia. Luleå tekniska universitet har inga anmärkningar på eventuella sakfel i yttrandet.

Förfrågningar hänvisas till utsedd kontaktperson, Clas Kröger.

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Luleå tekniska universitet

Forskarutbildningsämne: Historia

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Forskarutbildningsmiljö /Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Doktorandperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigering